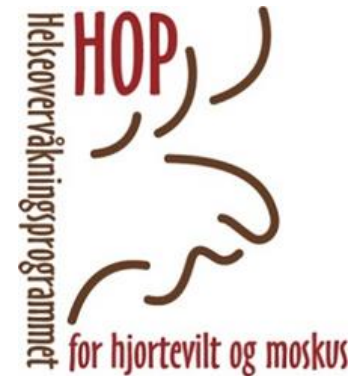

HOP - eksempler på ny kunnskap

Jubileumsseminar HOP, Oslo 8.mai 2018

Kjell Handeland

Veterinærinstituttet
Norwegian Veterinary Institute

Sjukdomskategorier

- A) Ikke smittsomme sjukdommer i bestandene
- B) Smittsomme sjukdommer i bestandene
- C) Smittsomme sjukdommer som kan overføres fra
 - husdyr til hjortevilt og moskus
 - hjortevilt til husdyr
 - hjortevilt til mennesker (zoonoser)

Ikke smittsomme sjukdommer

- Forgiftning med
 - Barlind
 - Mjøldrøye
 - Rome
 - Blågrønnalger (cyanobakterier)

Barlind (*Taxus sp.*)

Foto: Magnar Haraldsen, Eidsvoll Blad

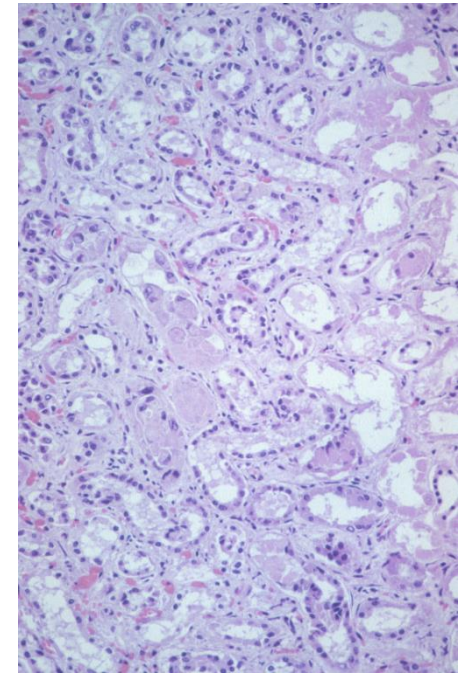
Mjøldrøye (*Claviceps purpurea*)

Nordmarka (Oslo)

Rome (*Narthesium ossifragum*)

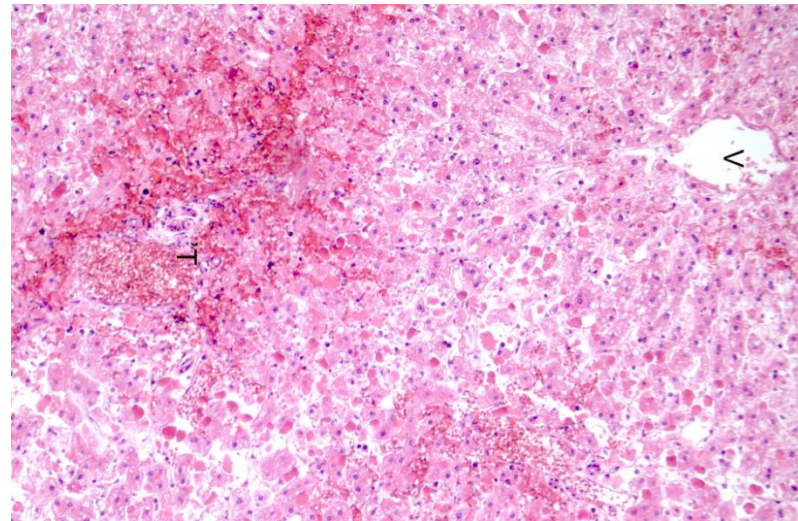

Mikroskopbilde av nyreskader

Blågrønnalger (cyanobakterier)

Gjersjøen (Akershus) i oktober

Mikroskopbilde av leverskader (rådyr)

Smittsomme sjukdommer

- Fotråde hos villrein
- Hjernemark, hudbrems og svelgbrems hos villrein

Fotråte (digital nekrobasillose) hos villrein

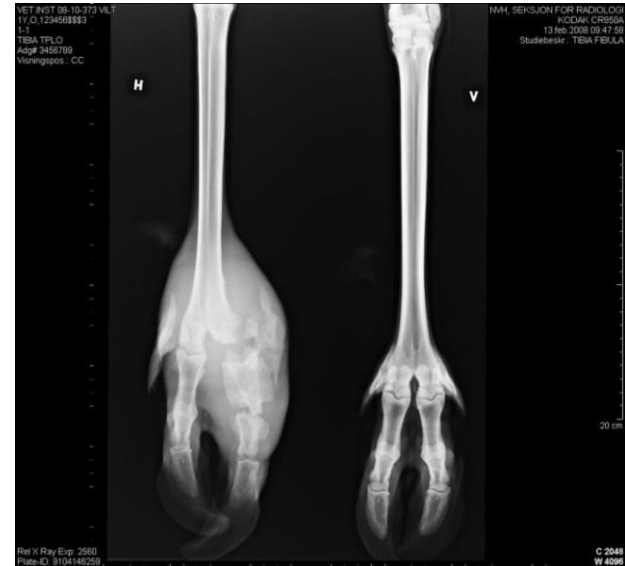
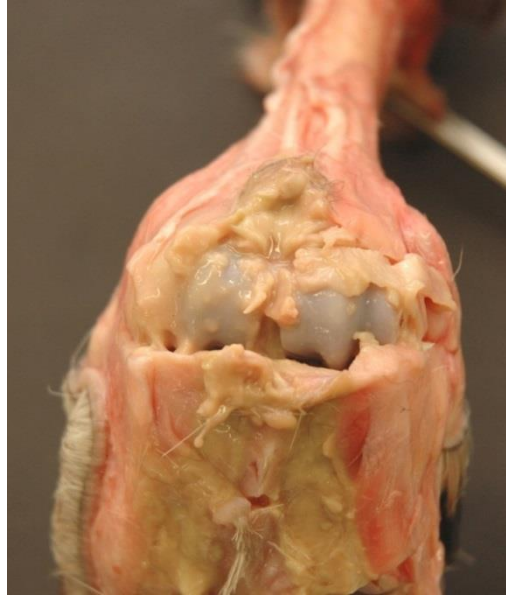

Rondane , august 2007. Foto: Inge Asphaug

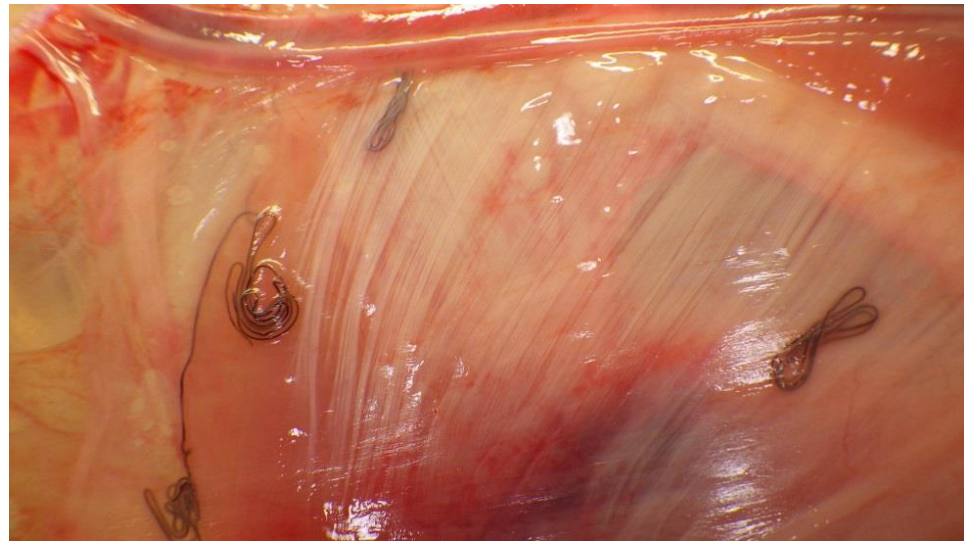

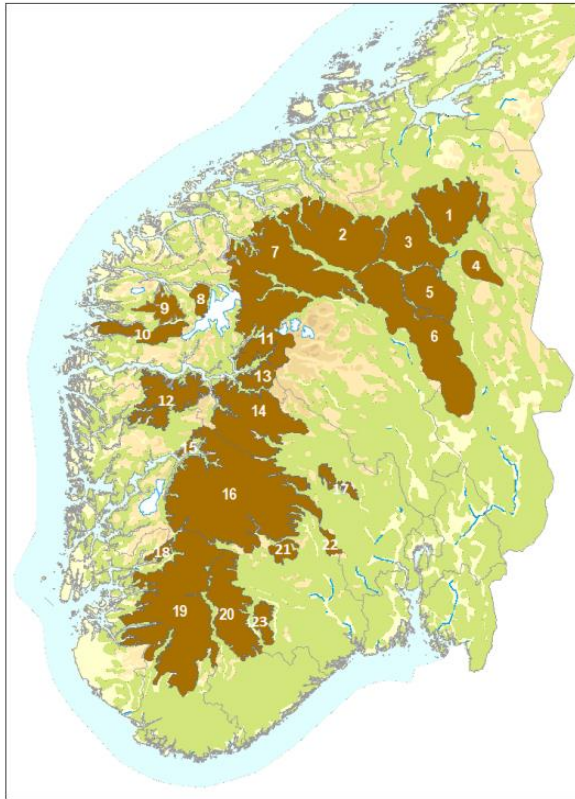
Rondane september 2015. Foto: Edgar Enge

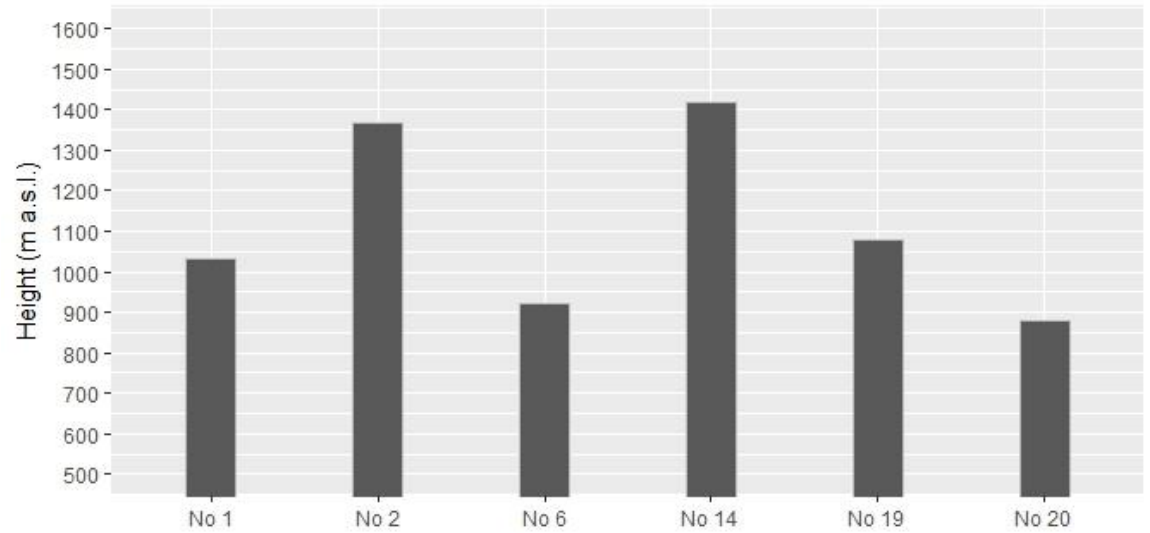
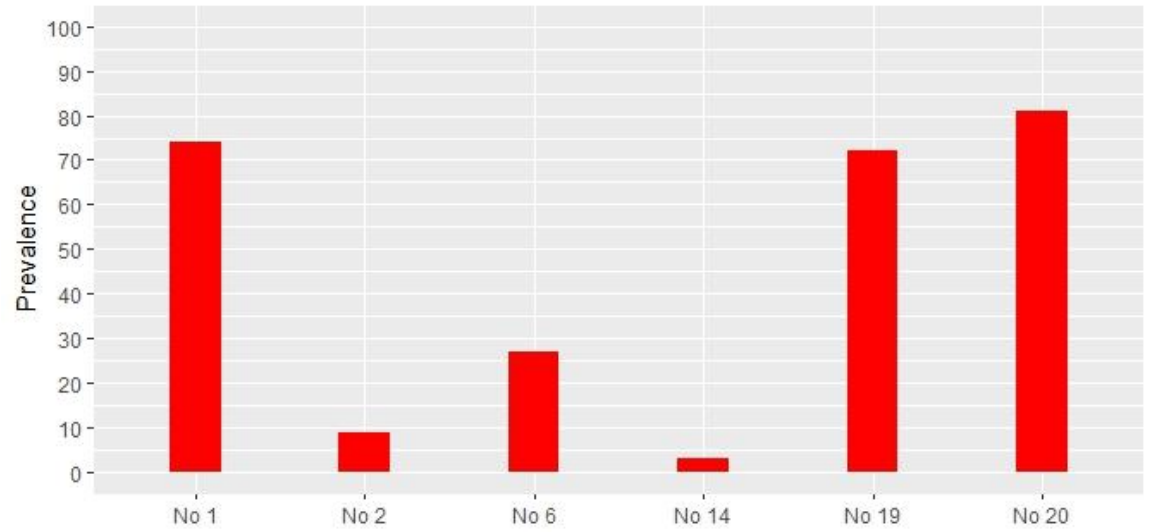

Hjernemark

Illustrasjon: Miljødirektoratet

Hudbrems og svelgbrems

Foto: Arne C. Nilssen

Belastningen med hjernemark og brems påvirker vinteroverlevelsen av kalver på Hardangervidda

År	Sommer	Slaktevekt høst	Slaktevekt vår	Prosent avmagring	Prosent hjernemark	Antall svelgbrems
2014	Varm	13,8 kg	12,9 kg	42%	92%	64
2015	Kald	11,8 kg	13,2 kg	7%	21%	17

Smittsomme sykdommer som kan overføres fra husdyr til hjortedyr og moskus

- Ondartet katarrfeber hos hjortedyr
- Lungebetennelse hos moskus

Ondartet katarrfeber

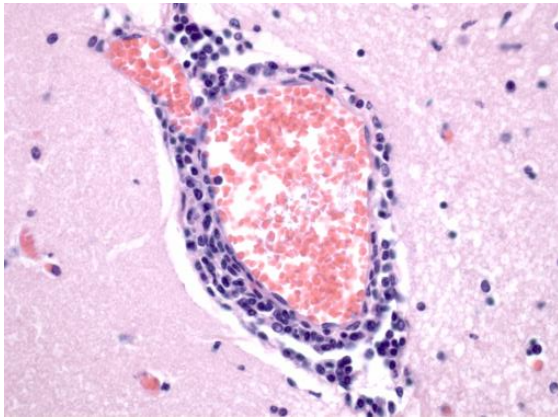

Foto: Jon Nørstebø

Lungebetennelse hos moskus

- To store utbrudd med tap av 25-30% av stammen
 - 2006: Varm sommer - alle aldersgrupper
 - 2012: Kald sommer - kalver og unge dyr

Foto: Trond Toldnes

Foto: Tord Bretten

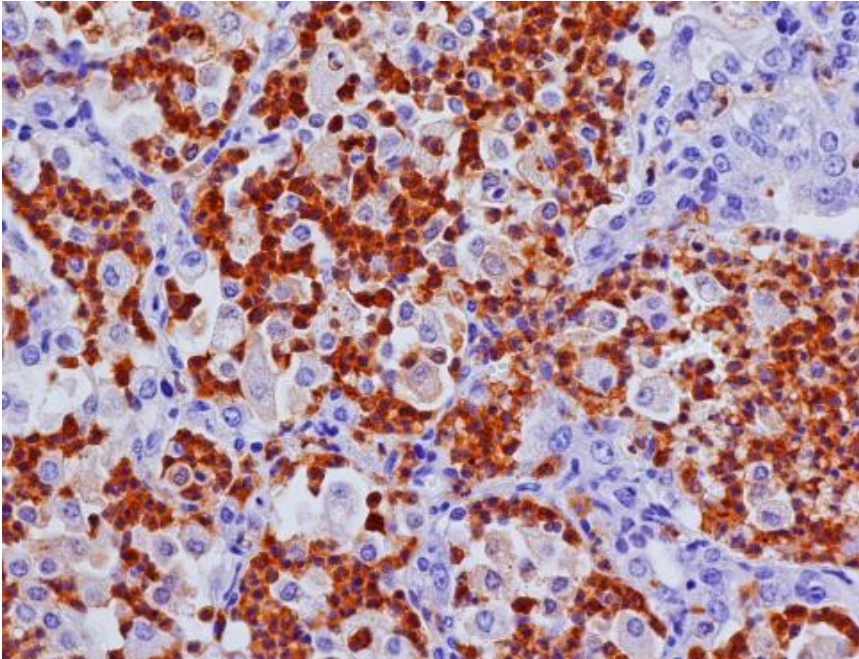

Foto: Jon Nørstebø

Smittsomme sykdommer som kan overføres fra hjortedyr til husdyr: Hjernemark

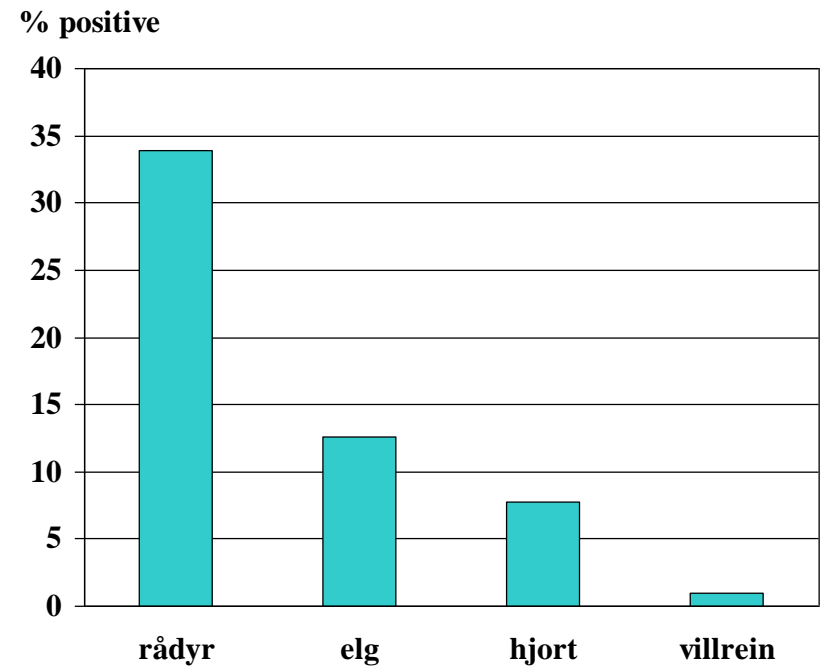
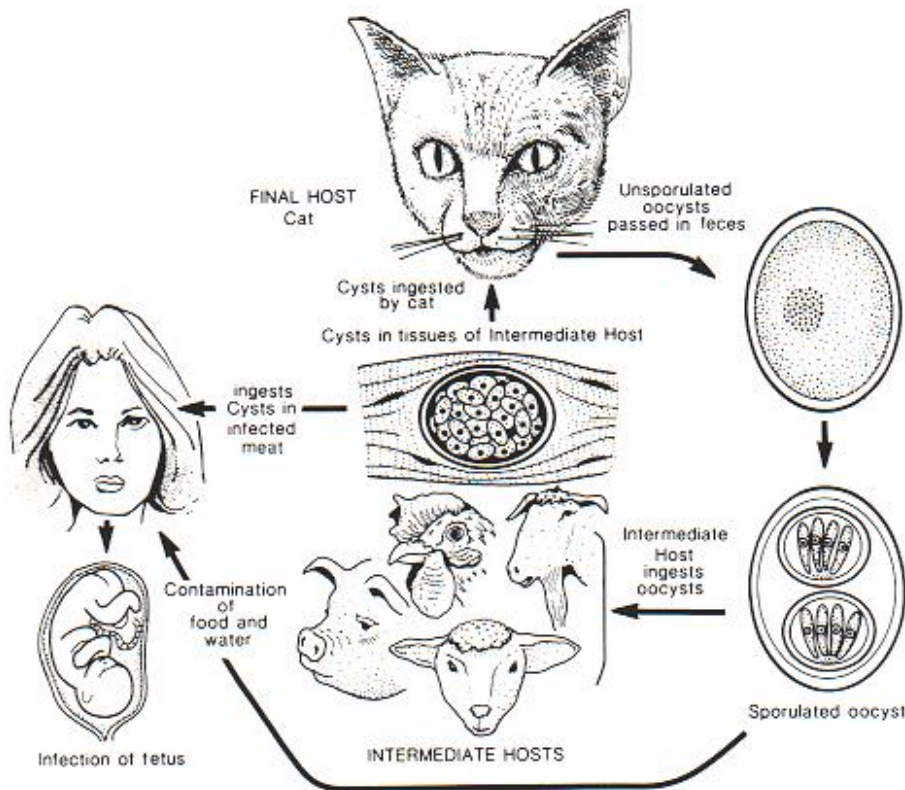

Geit smittet med reinens hjernemark

Sau smittet med hjortens hjernemark

Smittsomme sykdommer som kan overføres fra hjortevilt til mennesker: *Toksoplasma gondii*

Opprettholdelse av god helse

- Hindre for tette bestander

Foto: Kjell Erik Moseid

➤ Sikre gode og funksjonelle leveområder

- Hindre introduksjon av nye arter (og smittestoffer)

<http://www.nrri.umn.edu/moose/information/WinterTick.html>

➤ Fjerne kunstige kontaktpunkter (smittesteder)

Foto: Edgar Enge

Foto: Jon Nørstebø

- Rovdyr er positivt i et sjukdomsøkologisk perspektiv

Foto © Svein Wik og © Petter Kaald/Statens naturoppsyn

TAKK FOR OPPMERKSOMHETEN!

